

Begrotingsbehandeling OCW

Onderdeel Cultuur

Inbreng IPO en VNG

Van corso's tot concerten: cultuur maakt onlosmakelijk deel uit van ons maatschappelijk leven. Mensen hechten waarde aan tradities, lopen mee in een carnavalsoptocht, luisteren naar muziek, zingen in een koor, gaan naar een festival, lezen boeken of bezoeken een museum. De ene keer zijn ze als maker of deelnemer betrokken, de andere keer als toeschouwer. Cultuur ontstaat overal waar mensen een gemeenschap vormen. Ze is een uiting van samenzijn en verbondenheid. Cultuur en erfgoed dragen zo ook bij aan de leefbaarheid. Mensen wonen prettiger in een omgeving waar ze cultuur kunnen maken, aan culturele en erfgoedactiviteiten kunnen deelnemen, als vrijwilliger of als onderdeel van een professioneel of amateurgezelschap.

Als we een concert bijwonen van een succesvolle Nederlandse artiest staan we er vaak niet bij stil dat deze artiest jaren bij een lokale muziekschool aan zijn muzikale ontwikkeling heeft gewerkt en podiumervaring heeft moeten opdoen in kleine zaaltjes of voorprogramma's van vaak lokale of provinciale festivals die ruimte bieden aan nieuwe talenten.

Kortom, cultuur en erfgoed brengen mensen samen, maken een plek leefbaar en maken onze gemeenschappen rijker en diverser. En daar horen ook de juiste voorzieningen bij.

In de week van 15 januari 2024 vergadert de Vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur & Wetenschap over de begroting OCW. De provincies en gemeenten brengen graag de volgende punten onder uw aandacht voor **het onderdeel cultuur**.

Cultuur voor iedereen toegankelijk – samenwerking overheden essentieel

Provincies en gemeenten zien de maatschappelijke waarde van cultuur en vinden dat kunst en cultuur voor alle inwoners in elke regio toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk moet zijn. Op dit moment heeft niet elke inwoner in Nederland voldoende toegang tot cultuur. Om ervoor te zorgen dat overal een stevige lokale en regionale culturele infrastructuur ontstaat of blijft, is het volgens de provincies en gemeenten van belang dat het Rijk, provincies en gemeenten samen de verantwoordelijkheid nemen voor de culturele sector als geheel. Intensieve samenwerking is essentieel om de toegankelijkheid en betaalbaarheid te verbeteren. Wij vinden het daarom belangrijk dat een herziening van de taakverdeling tussen het Rijk, provincies en gemeenten een centrale plek krijgt in het nieuwe cultuurbestel na 2028. Ook is behoud van het lage btw-tarief voor cultuur van belang voor betaalbaarheid en toegankelijkheid.

- *Houd vaart in het proces om te komen tot vernieuwing van het cultuurstelsel.*
- *Behoud het lage btw-tarief van 9 procent voor cultuur.*

Gezonde arbeidsmarkt en financiële basis

Provincies en gemeenten omarmen de Fair Practice Code en samen met het Rijk voelen zij zich verantwoordelijk voor de culturele organisaties. Provincies en gemeenten kunnen de meerkosten van fair pay echter niet opvangen vanwege de onzekere financiële toekomst. Hoewel de staatssecretaris voor de periode 2025-2028 extra middelen voor de Rijksbasisinfrastructuur (BIS) beschikbaar stelt voor een betere beloning in de sector, vragen wij in dit verband nadrukkelijk aandacht voor de niet door het Rijk gesubsidieerde organisaties en de kleine organisaties. De relatieve meerkosten van fair pay voor kleine culturele organisaties zijn ongeveer tien keer hoger, dan die van grote instellingen – respectievelijk dertig procent versus drie procent.

- *Wij vragen aandacht voor gelijke kansen om door te kunnen groeien, ook voor kleinere organisaties en gezelschappen buiten de BIS.*

Cultuureducatie in onderwijsbeleid

Het borgen van cultuureducatie en cultuurparticipatie is essentieel om inwoners in alle provincies en gemeenten gelijke kansen te bieden om zich cultureel te ontplooien en aan de samenleving mee te doen. Dit vraagt om duurzame afspraken tussen de verschillende overheidslagen. De provincies en gemeenten vinden het positief dat de matchingsregeling tussen Rijk, provincies en gemeenten in de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) voor de periode 2025-2028 is verlengd. Dit biedt kansen voor nog meer scholen om aan te haken. Ook helpt dit de samenwerking tussen cultuur en onderwijs op lokaal niveau te versterken en zo kunnen meer kinderen zich cultureel ontwikkelen na schooltijd. Provincies en gemeenten hebben er de voorkeur voor afspraken te maken over ieders rol en verantwoordelijkheid op de lange termijn om zaken duurzaam te regelen in plaats van via vierjaarlijkse omvangrijke regelingen. Het onderwijsbeleid van het Rijk is daarbij cruciaal om ook middels het curriculum van scholen verankering van cultuureducatie in het onderwijs structureel en overal te regelen.

➤ *Veranker cultuureducatie binnen schooltijd in het onderwijsbeleid.*

Een bibliotheek voor iedereen in Nederland, waar je ook woont

De bibliotheek is de meest laagdrempelige publieke voorziening waar alle bevolkingsgroepen naartoe gaan, ongeacht leeftijd, opleiding en inkomen. Bibliotheken dragen substantieel bij aan een aantal grote maatschappelijke opgaven in de samenleving rond lezen, digitale geletterdheid en een leven lang leren. Het kabinet heeft structurele middelen gereserveerd om te garanderen dat iedere gemeente in Nederland een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening heeft. In 2023 en 2024 kunnen gemeenten een specifieke uitkering aanvragen om zich hierop voor te bereiden.

➤ *Ondersteun de versterking van een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening in elke gemeente, die volwaardig bijdraagt aan maatschappelijke opgaven zoals lezen en digitale geletterdheid.*

Oprichten Kanjerfonds voor restauratie en verduurzaming grote monumenten

Erfgoed, monumenten, archeologie maar ook tradities zeggen iets over de geschiedenis en de lokale cultuur, brengen gemeenschappen tot stand en slaan bruggen tussen groepen mensen. Voor de monumenten zijn blijvende inzet en investeringen nodig om deze goed te onderhouden en de onderhoudsstaat op peil te houden. Dit vraagt om een lange termijn oplossing voor de financiering van grote en veelal meerjarige restauratieopgaven, bijvoorbeeld door de opbouw van een 'kanjermiddelenfonds'. Dus niet steeds een noodgreep maar structurele middelen om behoud van erfgoed voor toekomstige generaties zeker te stellen. Samen met provincies en in samenspraak met de VNG doet de staatssecretaris onderzoek naar de precieze restauratieopgave voor grote monumenten.

➤ *Voor de restauratie en verduurzaming van grote monumenten is een bijdrage nodig van minimaal 270 miljoen euro gebaseerd op de bestaande inventarisatie. Betrek de uitkomsten van het onderzoek naar de precieze restauratieopgave bij de uitwerking van de Voorjaarsnota 2024.*

Voor meer informatie:

Mariet Feenstra, 0611351708
Strateeg public affairs IPO
mfeenstra@ipo.nl

Richard van Vliet, 06-57593158
Senior adviseur public affairs VNG
Richard.vanvliet@vng.nl